

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

II. An merita reuiuscant in ordine ad idem præmium, quod priùs debeatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

merita, si iterum penitenter? Respondeo, priuari hominem omni iure omnino ex meritis orto, est omnino extinguere merita, hoc autem, ut dixi, non est aliud, quam Deum decernere absolute, & efficaciter, quod careat in eternum premio illis meritis correspondente: quo casu certum est, merita non reditura, quia repugnat, Deum habere illud decretum, & merita redire ad premium. Dicimus tamen ex natura rei non posse illud decretum absolute esse in Deo nisi simul habeat voluntatem non iustificandi iterum eum hominem; quod si velit adhuc post aliquod tempus eum iustificare, & educere ex Inferno; connaturaliter loquendo, non potest velle absolute priuare illum omni iure ex meritis prioribus orto.

24. Vltimo constat ex dictis differentia inter merita, & demerita, cur illa reuifcant, & non hæc. Ratio constat ex dictis *disputatione præcedenti*, cum enim peccatum condonatur, eo ipso petit omnino ius Dei contra hominem, ut ibi vidimus; quando autem homo peccat, non perit ius ad premium non enim potest aliter perire illud ius, nisi volente Deo punire peccatum priuatione perpetua illius præmij, dū ergo Deus non habet istam voluntatem, non perit meritum, peccatum verò perit per penitentiam, quia Deus habet voluntatem efficacem nunquam irascendi ulterius propter illud peccatum, sed potius condonandi illud. Quod ergo peccat peccatum, & non meritum, oritur ex tali, vel tali voluntate Dei; vtrumque enim posset æque perire, vel durare si Deus vellet.

SECTIO II.

An merita reuifcant in ordine ad idem premium, quod prius debebatur.

25.
Ad quod
premium
reuifcant
merita?
Prima
Sententia.
Ad premium
accidentale.

Vidimus, reuifcere omnino ad premium, in quo omnes conueniunt. Restat videre, ad quod premium? in quo valde dissentium Doctores. Aliqui voluerunt, solum redire ad premium accidentale, quatenus beatus in patria habet speciale gaudium, de operibus illis, quæ fecit ante peccatum. Occasionem dederunt huic sententia quadam verba Sancti Thomæ in præfenti art. 5. ad 5. sed hæc sententia ab omnibus reicitur & ab aliquibus (inter quos est Suarez disp. illa. 2. sect. 1.) temeritatis nota damnatur. Opponitur enim testimoniis Pauli, & Concilij supra adductis, & re vera reuifcentiam omnino tollit, illud enim gaudium accidentale habebunt etiam beati, de operibus bonis factis in statu peccati, & quidem maiorē occasionem gaudij dabunt eis hæc, quam illa opera: quia horum intuitu dedit eis Deus spiritum compunctionis & contritionis: illorum verò priorum operum nullum iam fructū habent, & tamen nemo dixerit, opera in peccato facta reuifcere; nam reuifcere est vitam recuperare, vita autem intelligitur esse ipsa rei substantia, & in ordine ad premium substantiale. De mente Sancti Thomæ videbimus in fine huius sectionis.

26.
Secunda.
Ad premium
substantiale.

Secunda ergo sententia est, reuifcere merita in ordine ad premium substantiale gratia, & gloriæ: hoc tamen non dari re ipsa maius secundum entitatem, quam si ea merita non præcessissent, sed dari utroque titulo, & intuitu etiā coram meritorum, atque ideo in ratione præmij, esse maius, quia datur propter maiora, vel plura merita: sicut in humanis eadē res, vel corona data incertamine litterario est maius premium, & magis aestimabile, quam si daretur in certamine inferiori, vel sine vllis meritis. Hæc sententiam docuit M. Bañes 2. 1. q. 24. art. 6. eam tamē

impugnant ipsi etiam Thomistæ, quos affert Torres ibi disp. 69. dub. 2. Sotus dicit, esse falsissimā, Ledesma, esse erroneam, Suarez, esse parum consentaneam Conciliis, & Patribus, & merito quia, testimonia supra adducta loquuntur clare, de tali reuifcentia, per quam homo plus habeat, quam aliis sine illis meritis habuisset. Vnde Tridentinum de *Canon. 32.* loquens vniuersaliter de omnibus meritis dixit, per ipsa meriti hominem augmentum gratia, vitam æternam, & ipsius gratia æterna, si in gratia decesseris consequutionem, atque etiam gloriæ augmentum: solum ergo petit illam duplicem cōditionē, quod fiant in gratia, & homo in gratia deccat, ut afferant gloriæ augmentum: hoc autem totum reperitur in operibus mortificatis, quæ postea reuifcant ergo nihil eis deest, ut afferant gloriæ augmentum. Quod si hoc non afferunt, re ipsa non reuifcant, sed solo nomine saluatur reuifcentia, sine vlla procul vilitate fidelium, augentur solida consolatione: quid enim mea refert, quod idem nihil premium detur vno, vel duplici titulo: sicut neque conducere ad terrorem, quod peccata sequentia deberent puniri etiam eadem poena peccati præcedentis sine aliquo poenæ augmento. Aliquin alius posset contendere per primum solum opus dari determinatū gradū gloriæ: qui idem datur per omnia bona opera subsequencia, quod esset absurdissimū. Neque obstat quod dicebatur de corona, quæ apud homines exultimatur maius premium, quando datur propter illustriora merita: ibi non habet rationem præmij ipsa entitas coronæ secundum se, sed multo magis honor, & existimatio hominū quæ per illā coronam ostenditur de virtute illius, qui præmiatur. In cælo autem Premium substantiale non sumitur ex honore, vel fama extrinseca, sed ex visione Dei, quæ ipsa beatificat hominem; & cui accidit illa gloria, & existimatio extrinseca, tanquam premium accidentale: quæ si solum reuifcant merita ad hoc extrinsecum, non differt hæc secunda sententia à prima.

Tertia sententia aliorum Thomistarum est, restitui merita ad maius gloriæ augmentum substantiale, non tamen semper integrè, sed ad partem illius, quod antea illis debebatur. Quæ verò proportio ne resurgant, explicant variis modis: quos, & eorum Auctores referunt, & impugnant Suarez *ibid. supra, sectione secunda*; & Vasquez in præfenti. Sotus, & Ledesma dicunt, restitui gratiam præcedentem iuxta proportionem dispositionis præsentis, inquit qui nunc disponitur summo conatu sibi possibili, recuperet totam gratiam præcedentem, qui verò cum dimidio, dimidiam; & ita alij cum eadem proportionem. Alij attendunt solum ad mensurā absolutā dispositionis præsentis: inquit qui habet dispositionē ad gratiam præsentem, ut duo, verbi gratia, accipiat etiā de gratia præterita alios duos gradus, quia dispositio, quæ sufficit ad duos gradus novos, sufficit etiam ad resuscitandos duos antiquos. Quod si homo ante mortem non se disponit sufficienter ad totam priorem gratiam recuperandam; alij dicunt eum in vltimo vite instanti conaturum: alij in primo instanti alterius vite, alij nunquam illam partem gratia restituentam. Alij denique mensuram determinare videntur ex gratia illa, in qua homo resurgit iuxta præsentem dispositionem; nam si homo accipit gratiam ut quatuor, tunc merita omnia præcedentia considerantur, ac si tunc elicerentur ab hoc homine cum ista gratia ut quatuor, & iuxta eam mensuram dignificantur, & augent gratiam præsentem. Hunc modum commemorat Suarez *disput. 2. n. 15.*

Postrema sententia concedit, merita restitui integrè

regre semper in ordine ad augmentum gloriæ, negant tamen, gratiam restitui in hac vita, sed eam simul cum gloria dari dicunt post mortem, ita Scotus & alij, quos affert Suarez *sestione 3. nuntio 10.*

Fundamentum commune iis omnibus est, quod gratia non infunditur, nisi iuxta mensuram dispositionis; sed potest contingere, dispositionem præsentem non esse ita intensam, ut sufficiat ad omnem gratiam præcedentem restituendam; ergo non restituitur illa integrè, sed vel solum ex parte, vel nihil, donec habeatur dispositio in gradu sufficienti.

Omnes istæ sententiæ latè impugnantur à Suarez *vbi supra*, qui de hoc puncto videndus erit. Breuiter possumus contra eas omnes argere testimonium Concilij Tridentini supra adductum ex *canone 32.* vbi de eodem præmio, quod bonis operibus debeatur, asseritur reddendum iusto, si tamen in gratia decesserit; non ponitur alia conditio, nec distinguitur duplex præmium pro eodem opere, vnum, quod datur si homo perseueret semper postea in gratia; alterum minus, quod datur si homo moriatur in gratia; sed de eodem præmio bono operi correspondente dicitur reddendum esse homini, si moriatur in gratia, & dicto *can. cap. 6.* eodem modo dixerat vniuersaliter: *nihil ipsi iustificatis deesse credendum est, quominus plene illis quidem operibus, quæ in Deo sunt facta, diuine legi pro huius vite statu satisfecisse, & vitam æternam suo eam tempore, si tamen in gratia decesserint, consequendam promeruisse censentur*; non petit Concilium aliam conditionem, quod scilicet homo postea disponat se per actum intensiorem, sed solum quod in gratia decedat, ut illud idem præmium consequatur, quod illi operi promittitur sine ulla distinctione.

Præterea contra fundamentum earum sententiarum ex illo ipso, quod admittunt, argui potest; quia iam concedunt ferè omnes, hominem in ipsa iustificatione accipere propter merita præcedentia aliquid gratiæ, plus quam acciperet, si ea merita non præcessissent, ergo iam illud gratiæ, quidquid sit, datur vltra mensuram dispositionis præsentis: nam dispositio est ut quatuor, verbi gratia, & ex illa datur gratia ut quatuor independentè à meritis præcedentibus; ergo si datur alius gradus propter merita illa, hic gradus erit supra proportionem dispositionis præsentis, quæ adequatur plenè per quatuor gradus gratiæ; ergo sicut datur ille quintus supra mensuram dispositionis; sic poterit restitui tota gratia præcedens integrè sine maiori inconuenienti.

Deinde contra illos specialiter, qui dicebant, gratiam præcedentem restitui iuxta mensuram eiusdem dispositionis, ita ut eodem gradu disponat ad restitutionem gratiæ antiquæ; sicut ad infusionem nouæ, adhuc possumus iterum ad hominem argumentari; quia sicut eadem dispositio potest disporre quasi dupliciter ad duplicem illam gratiam, licet vtræque simul sumpta excedat quantitatem ipsius dispositionis: ita posset illa dispositio comparari ad omnia merita præcedentia, non per modum vnius meriti, sed ad singula merita seorsim, & disporre seorsim ad gratiam, quæ respondebat singulis illis: licet tota illa gratia simul excedat quantitatem dispositionis. Cur enim magis potest vna dispositio esse virtualiter duplex in ordine ad gratiam præsentem, & præteritam; & non potest esse virtualiter multiplex in ordine ad gratiam huius, & illius meriti diuersi; cum hic etiam reperiantur, diuersi tituli ad gratiam sicut

dantur diuersi tituli ad gratiam nouam, & ad gratiam antiquam?

Quod verò illi alij insinuant, valorem meritum debere desumi ex quantitate gratiæ præsentis; falsissimum est; nam meritum valor non desumitur ex gratia vtrumque; sed gratia, quæ tunc est in subiecto quando meretur: & patet, quia licet homo hodie habeat gratiam ut octo; si tamen heri, quando ieiunauit solum habebat gratiam ut duo, ieiunium non accipiet valorem à gratia ut octo, quæ hodie est, sed à gratia ut duo, quæ heri fuit; ergo quantitas gratiæ, in qua homo resurgit, per accidens omnino se habet ad taxandum valorem meritum antiquorum cum nunc non mereatur homo: alioquin si homo nunc (quod fieri potest) ex vi perfectissimæ contritionis acciperet maiorem gratiam, quam ante lapsum habebat, deberent etiam antiqua merita reuiuiscere cum maiori valore, quam prius habuissent, ex maiori illa gratia desumpto, quæ nunc est in subiecto: quod tamen credo nemo concedet.

Denique à priori arguitur, quia reuiuiscere, ut supra dicebamus, est primam vitam recuperare: si autem merita non habent primum valorem, sed alium inferiorem, non recuperant primam vitam, sed partem primæ vitæ, & ita non plenè reuiuiscunt, sed diminutè, quod non saluat veram, & absolutam restitutionem, sed dimidiatam: nec id cum fundamento dicitur: quia per quamcunque dispositionem homo iustificetur, tollitur omnino impedimentum peccati, quod merita impediēbat; ergo manent iam omnino expedita, & libera, sicut antea: alioquin, ut supra arguebamus, si restaret pars aliqua impedita, iam secundum illam partem præmij non dandi puniretur peccatum pena aliqua æterna, cum propter illud peccatum pateretur homo perpetuam carentiam illius gloriæ partialis quæ nunquam redderetur.

Vltima verò sententia, quæ concedit merita reuiuiscere statim integrè ad totam gloriam prius debitam; non tamen restitui statim totam gratiam: non habet solidum fundamentum. Si enim obex peccati sufficienter ablati est, & merita manent iam expedita in ordine ad gloriam; non est vnde impediatur in ordine ad gratiam, nam gloriam non aliter exigunt, nisi mediante gratia, ut radice ipsius: Si ergo iam merentur gloriam, merentur etiam gratiam: Si autem merentur gratiam, dabitur statim, quia (ut suppono ex materia de merito) posito quocumque merito condigno; statim datur gratia, nec est, cur amplius differatur, ut magis constabit ex dicendis.

Duo sunt ferè pro iis omnibus sententiis fundamenta. Primum partim Philosophicum, partim Theologicum: sumitur enim ex ratione Philosophicæ, iuxta quam habitus non excedunt in intensione actus à quibus generantur, quare per actus remissos non acquiritur habitus intensus; ergo cum eadem proportionem de habitibus supernaturalibus dicendum est, nunquam infundi, nisi præcedente dispositione proportionata secundum intensiōem, ergo quando canō datur, non potest redire gratia intensi, quæ erat ante peccatum: dixi autem, hoc fundamentum esse partim Theologicum, quia videtur approbatum in Tridentino *sess. 5. can. 7.* vbi dicitur in iustificatione infundi iustitiam singulis, *secundum propriam cuiusque dispositionem*: non ergo infunditur supra mensuram dispositionis.

Hoc argumentum militat contra omnes etiam illos

illos Thomistas qui admittunt, aliqua ex parte restitui gratiam antiquam, licet non integrè; nam secundum illam partem deberet esse supra mensuram dispositionis præsentis, ut vidimus, quia vltima gratiam quæ nunc datur intuitu contritionis, verbi gratia, quæ gratia, commensuratur contritioni concedis dari aliquid aliud ex illa, quæ respondet prioribus meritis; hoc ergo debet esse supra mensuram dispositionis præsentis.

Ad argumentum ergo respondeo, in primis factis esse dubium in philosophia, an habitus etiã adquisiti possint intendi per actus remissos. Experientia enim videtur probare non solum actibus intentis, sed ipsa mera actuum repetitione intendi habitum, & adquisiti maiorem facilitatem, sed quidquid sit de hoc, negatur paritas in habitu supernaturali, hic enim non producit physicè ab actibus, sed solum causatur meritorie: possunt autem actus remissi mereri aliquem gradum intentum gratiæ supra alios gradus, Ipsi iam præsupponuntur, quia in æstimatione morali multitudo actuum æquivaleret intensiori. Denique in casu nostro illa gratia antiquorum meritorum non datur intuitu dispositionis remissæ præsentis sed intuitu meritorum præcedentium, cum quibus, & non cum sola dispositione præsentis debet commensurari. Ex quo patet ad verba Concilij, Dicimus enim gratiam dari secundum dispositionem, non tamen est dispositio ad totam illam gratiam sola contritio præsens, sed contritio cum meritis præcedentibus: ita ut contritio disponat ad duos gradus gratiæ, verbi gratia, & merita præcedentia ad alios duos, quos habebat homo ante peccatum, & utrumque simul ad totam illam gratiam ut quatuor. Vel dici potest, gratiam quæ datur secundum dispositionem esse illam, quæ datur per se ad iustificandum, non illam quæ per accidens restituitur ex ablatione obicis; ita etiam respondet Suarez, sed clarior videtur primus respondendi modus.

Secundum argumentum pro contraria sententia sumitur potissimè ex auctoritate S. Thomæ, qui videtur negare, gratiam totam posse restitui, nisi detur dispositio proportionata. Ita in præfati dicto art. 5. ad. 3. dicit gloriam dandam solum esse iuxta mensuram charitatis: futurum verò gaudium aliquod accidentale de operibus aliis in gratia factis, iuxta quem sensum loquitur etiam art. 1. dum dicit, pœnitentem aliquando resurgere in maiori gratia, aliquando in minori. P. Torres ubi supra dub. 3. explicat S. Thomam, quod non neget, gratiam meritorum restitui integrè, sed solum gratiam, quam homo ante peccatum habebat ex opere operato per Sacramenta, & ideo negat, hominem semper resurgere in æquali gratia. Sed reuera Sanctus Doctor videtur clarè loqui de gratia respondente meritis, de iis enim respondet habituum beatum præmium accidentale, licet non habeat essentiale, & clarius id docuerat in 1. dist. 1. q. 1. art. 4. quæstionum. 1. ad. 1. P. Vasquez, in præfati dicto art. 5. dub. 2. clarè fatetur, S. Thomam tenuisse, non restitui gratiam integram donec ponatur æqualis dispositio præsens. P. Suarez d. dist. 2. sect. 7. num. 19. fatetur sententiam sancti Thomæ esse obscuram, & sibi difficilem: & in præfati art. 5. fatetur S. Thomam minùs accuratè respondisse hoc loco, licet alibi veram fortasse doctrinam de hoc puncto supponeret, ut ex aliis eius locis ibi adductis colligere conatur, & quidem verisimile est, S. Thomam loquutum fuisse iuxta alia principia sua, quibus docuerat per actus remissos non augeri habitum charitatis, vel saltem non dari statim illud augmentum, donec eliceret homo

aliquem actum intensiorem: sed cum communis iam sententia propter auctoritatem Concilij Tridentini oppositum doceat, non mirum quod in iis etiam, quæ ex illo principio sequuntur difficilis appareat S. Thomæ doctrina.

Tertiò denique pro vltima sententia arguunt aliqui, ut probent, non restitui statim gratiam meritorum præcedentium; sed vel in fine vitæ, vel post mortem; quia nullum est fundamentum asserendi, eiusmodi restitutionem fieri in ipsa iustificatione, nam Scriptura, & Tridentinum ad summum probant, illa merita non caritura suo premio, & remuneratione: imò Tridentinum sess. 6. can. 12. cum valorem nostrorum meritorum explicaret: solum dixit, mereri augmentum gratiæ, vitam eternam, & ipsius vitæ æternæ, si tamen in gratia humo decesserit, consequutionem, atque etiam gloriæ augmentum. In quibus non inuenitur restitutio gratiæ statim facienda. Vnde retorqueri potest argumentum ex hoc loco Tridentini, quia homo iustus suis bonis operibus solum meretur de condigno ea quæ enumeravit Tridentinum: restitutio autem gratiæ statim facienda esset præmium diuersum ab his omnibus, & non connexum cum iis, nec ad illa requisitum: ergo deberet dari maior valor in operibus ad illud aliud præmium etiam condignè promerendum, Probatur itaque bene ex illo loco, gratiam illam debere aliquando restitui, quia non potest dari augmentum gloriæ pro iis operibus, nisi detur augmentum gratiæ, quæ est semen gloriæ, & cui gloria debet commensurari: quare non requiritur maior, nec diuersus valor ad promerendum restitutionem gratiæ in fine vitæ, quàm ad promerendum augmentum gloriæ, quare restitutio gratiæ est necessaria ad dandum augmentum gloriæ pro illis operibus. At verò quod restitutio gratiæ antequam fiat statim, quando homo iustificatur, non est necessarium ad dandum gloriam pro iis operibus: ergo possunt ea opera habere totum præmium quod iuxta Tridentinum promerentur absque eo quod gratia statim restituatur, quia possunt habere augmentum gratiæ, quando fiunt, & augmentum gloriæ post mortem; licet gratia non fuerit ante mortem restituta, ergo illa restitutio gratiæ statim facta deberet esse præmium diuersum ab eo toto, quod proponitur in Tridentino, & per consequens exigeret maiorem valorem ad illud etiam condignè promerendum.

Respondeo, totum hoc argumentum poni posse fieri ad probandum, quod neque etiam quando iustus bene operatur, detur ei statim augmentum gratiæ, quod meretur, sed in fine vitæ: quia in illis verbis adductis non fit mentio de augmento gratiæ statim dando: ergo acceptio huius augmenti statim esset nonum præmium exigens maiore valorem in merito condigno ipsius. Sicut ergo omnes fatemur, illud gratiæ augmentum dari statim pro operibus bonis, quia est eorum præmium condignum, ita debemus concedere, quod retineatur statim ablato obice, quia restituitur tanquam cõdignu eorū præmium: Ratio autem vtriusque est, quia homo iustus per bona opera in gratia facta meretur augmentum gloriæ, & acquirit ius ad illud augmentum, & destinatur ad illud: fit etiam charior Deo, & dignus maiori amore, & magis stricto amicitie vinculo. Non est autem dignus solum, quod in fine vitæ magis diligatur, & fit magis amicus sicut etiam quod ex nunc fit charior, & magis dilectus, ut constat etiam in humanis; nam amicus præstans obsequia amico, eo ipso crescit de condigno in amicitia, & terminat maiorem benevolentiam amici, neque hic maior amor differtur, sed statim

SECTIO III.

*Primum per penitentiam restituatur etiam
gratia antiqua, quæ data fuerat
sine meritis?*

Diximus de gratia illa quæ ex meritis præcedentibus ante peccatum fuerat in subiecto, eam omnino reuiuiscere: restat videre de gratia illa quæ non ex meritis, sed ex opere operato habetur ante peccatum, qualis est ea, quæ habebatur ex Sacramentis; an hæc etiam postea per penitentiam restituatur? & in primis loquendo de mera possibilitate, non videtur dubium, quin Deus possit eam restituere, sed tamen de facto dubium est quid sit dicendum conformiter ad principia supra posita.

Prima sententia negat eam gratiam restitui ex toto vel ex parte. Hanc tenent aliqui etiam ex iis, qui nobiscum sentiunt in dubio præcedenti; ita P. Vasquez in præsentis, & alii in locis, quem sequitur etiam Ludovicus de Torres. 2. 2. de fide, spe, & charitate, disputat. 69. dub. 3. quia hæc gratia non debetur homini propter merita, non enim data fuit ex meritis, ut supponimus, ergo deberet restitui, si restituitur, ex liberalitate Dei; hæc autem non habetur ex Sacra Scriptura vel Patribus, ergo non est, cur sine vilo fundamento ponatur talis restitutio.

Contraria sententia est iam communior, quam docuerunt etiam aliqui ex iis, qui negabant plenam reuiuisceniam meritorum. Ita docuit M. Bañes 2. 2. questio. 24. art. 6. dub. 6. circa ultimum. Nam licet neget merita priora redire, nisi ad idem præmium gloriæ respondentis gratiæ præsentis, concedit tamen gratiam omnem priorem, quæ ex Sacramentis habita fuerat, redire ultra gratiam correspondentem præsentis dispositioni; quia hæc gratia non debet commensurari cum dispositione præsentis, cum iam fuerit data ex vi, & efficacia Sacramenti præteriti: quàm consequenter hoc ipse doceat, non facile apparet: Sed quidquid de hoc sit eandem sententiam affirmantem tenet Suarez dicta disp. 2. sect. 4. num. 57. P. Coniunct in præsentis & alij Recentiores. Quam existimo probabilior, quia est magis conformis modo loquendi Sacra Scripturæ, & Patrum quibus reuiuisceniam meritorum supra probauimus, sæpe enim generaliter videntur loqui de gratia prima sine distinctione gratiæ habite hoc vel illo modo: ita enim sonant verba illa Ioël. 2. Reddam vobis annos, quos comedit locusta, bruchus, &c. quæ verba de gratiæ recuperatione explicat Glossa sine vlla distinctione. Possunt etiam ad hunc sensum applicari verba illa Patris familias recipientis filium prodigum penitentem Luc. 15. & imperantis dari ei solam primam. Stola enim nomine gratiam communiter intelligunt Interpretes; quam tamen non vtriusque vult afferri, sed primam id est, quam habebat omnino ante peccatum. Ita videtur intelligere Chrysostomus homil. de parte & duobus filiis, quæ est 4. in Lucam. tem. 2. Iubet, inquit solam illam primam proferri, vel primam gloriam, quam ex seductione diaboli nudatus amiserat. Quod si non omnis gratia redderetur, daretur stola, vel gloria, quam ex seductione Diaboli amiserat.

Ratione verò probat P. Suarez hanc sententiam ex paritate vtriusque gratiæ; nam sicut gratia prior datur ex meritis propriis, & ideo restituitur,

tim ponitur. Certum ergo esse debet, quod homo iustus per bona opera crescit statim in amicitia & gratia Dei: Certum etiam est, quod non sanctificatur formaliter per ipsamet opera virtutum, sed solum dispositiue, quatenus afferunt sanctitatem, & iustitiam formalem intrinsecam habitalem: ergo cum fiat ex tunc magis sanctus & amicus, atque amabilis Deo, debet ex tunc accipere formam, quæ eum reddat amabiliorem, & gratiorem, nempe augmentum gratiæ habituales.

41. Similiter ergo, quando per penitentiam resurgunt merita, homo ille est magis charus Deo, quàm alius iustificatus, in quo non resurgunt vlla merita; est destinatus ad maiorem gloriam, ad quam iam ex nunc habet ius, debet ergo habere totum per aliquam formam physicam intrinsecam: quia licet de possibili potuisset Deus dare alicui ius ad gloriam absque forma intrinseca per solam acceptionem extrinsecam, de facto tamen noluit Deus, quemquam habere tale ius, nisi per formam intrinsecam, per quam formaliter & propriè sanctificaretur: de quo dixi disputat. 14. de Incarnatione sect. 4. num. 66. ergo eo ipso, quod resurgat ius ad maiorem gloriam, debet surgere titulus intrinsecus, nempe maior sanctitas: quia eo ipso hic homo est magis charus Deo, quàm alius, qui nulla bona opera habuerat; ergo magis amicus, per consequens habens in se maiorem gratiam, sine qua homo non est obiectum maioris amicitiae diuinæ: alioquin esset magis sanctus, & sanctificaretur non solum dispositiue, sed formaliter per ipsa bona opera præterita.

42. Accedit alia ratio peculiaris, quam magis urgebimus sectione sequenti, quia nimirum gratia habitata ex Sacramento Ordinis, vel confirmationis, aut similibus, & peccato amissa debet restitui statim per penitentiam; ergo à fortiori gratia correspondens antiquis meritis debet statim restitui. Antecedens probatur, quia ideo dicimus, debere restitui illam gratiam, ne homo per totam vitam praeiuratur fructu illius Sacramenti, quod ordinatur ad danda auxilia, ut possit homo sancte, & dignè exercere officium Sacerdotale, vel proficere fidei, aut subire onera matrimonij, &c. Cum enim non possit reiterare illud Sacramentum; si non restituitur eius gratia, frustrabitur suo effectus: debet ergo statim restitui, quia restitutio in fine vitæ nihil conducet ad eum finem. A fortiori ergo debet restitui statim gratia meritorum, ad quam videtur plus iuris habere homo, quam ad gratiam habitam per Sacramenta. Non ergo ponitur absque fundamento restitutio gratiæ statim, imò absque fundamento negatur statim fieri, si aliquando facienda est absque alia dispositione.

43. Concluditur ex dictis, merita antiqua reuiuiscere ad totum præmium essenziale, & ad gratiam antiquam, non ex parte, sed integrè, quæ tota statim restituitur; cuius probatio non est alia, quàm illæ rationes, quibus alias sententias impugnauimus. Hæc est hodie communior sententia, & eam sequuntur fere omnes nostræ Societatis Theologi tam in præsentis, quàm in materia de charitate, & in materia de merito, apud quos videri possunt alia leuiore obiectiones contrariæ prædictæ.

Prima sententia negat.

45. Contraria est communior.

Ioël. 2.

Chrysost.

46.

75